

Posudek oponenta práce

Název práce: **Proměny postavení nakladatelského subjektu v letech 1949-1969: Nakladatelství Vyšehrad**

Typ práce: bakalářská

Řešitel / řešitelka práce: Tereza Poláčková

Oponent práce: doc. Mgr. Jindřich Marek, Ph.D.

1. Hodnoticí kritéria a bodové ohodnocení

Obsah práce (max. 70 bodů)

Aspekt práce	Komentář	Body
<i>Kvalita shrnutí současného stavu poznání, používání odborné terminologie, zohlednění různých pohledů na téma práce.</i>	Současný stav poznání je v práci popsán spíše náznakově na pozadí faktografického výkladu.	5
<i>Definice cílů, výzkumná otázka a její zasazení do současného stavu poznání.</i>	Cíle jsou definovány jasně a výzkumná otázka formulována odpovídajícím způsobem ve vztahu k současnému stavu poznání.	10
<i>Metodologické zpracování výzkumné otázky, vysvětlení volby využitých metod s ohledem na výzkumnou otázku.</i>	Metodologické zpracování odpovídá tématu práce, ale vysvětlení paradoxně nezmiňuje rozbor knižní produkce, který je jádrem práce, ale jen metodologické podněty z literatury a rozbor normativních dokumentů a novinového zpravodajství.	15
<i>Analýza, interpretace výsledků a formulace samostatných závěrů vč. zohlednění současného stavu poznání.</i>	Analýza a interpretace výsledků v zásadě odpovídají úrovni bakalářské práce, ale vykazují určité nedostatky, viz komentář k práci.	15
<i>Invence, inovativní a původní přístup.</i>	Studentka zpracovala téma spíše mechanicky.	10
Celkem bodů (obsah)		55

Formální stránka práce (max. 30 bodů)

Aspekt práce	Komentář	Body
<i>Formální struktura práce a návaznost kapitol.</i>	Struktura práce odpovídá tématu a kapitoly na sebe logicky navazují.	10
<i>Aktuálnost zdrojů, korektní</i>	Cizojazyčné zdroje v seznamu zcela chybí; postrádám	5

<i>citování, cizojazyčné zdroje.</i>	zejména pokrytí tématu „cenzura“, více viz v komentáři.	
<i>Slohové zpracování a gramatická správnost.</i>	Slohové zpracování místy pokulhává, ke gramatice nemám vážnějších námitek.	5
Celkem bodů (formální str.)		20
CELKEM BODŮ		75

2. Komentář k hodnocení práce

Bakalářská práce Terezy Poláčkové se věnuje nakladatelství Vyšehrad, které vždy alespoň do určité míry preferovalo duchovní literaturu, ve složitých letech 1949-1969. Tyto dvě dekády byly poznamenány takřka neomezenou vládou komunistické strany, která přirozeně duchovním tématům nepřála. Studentka svou práci rozdělila do tří hlavních částí: první z nich se věnuje dějinám Československa v uvedeném dvacetiletí, druhá vývoji nakladatelství v prvních přibližně patnácti letech po jeho založení v roce 1934 a konečně třetí vlastnímu tématu práce, a to zejména na základě rozboru edičního profilu nakladatelství v jednotlivých letech.

Bakalářská práce nemusí vycházet z původních pramenů, ale je dobré jejich existenci zmínit. Tomu studentka dostala jen částečně, když uvádí: „Z důvodu nedostupnosti, nízké kvality dochovaných záznamů a nepřístupnosti některých dokumentů pro veřejnost, nebyly v této práci využity archivní zdroje. Tato skutečnost byla potvrzena korespondencí s Ústavem pro českou literaturu, Archivem hlavního města Prahy a Archivem bezpečnostních složek, stejně jako komunikací s doktorem Michalem Přibáněm.“ (s. 8) Přitom je snadno dohledatelné, že v pražském Národním archivu je uložen fond „Nakladatelství Lidové demokracie – Vyšehrad, Praha“ o rozsahu 12,6 běžných metrů, který by byl – vedle korespondence zainteresovaných osob – nejdůležitějším pramenem pro hlubší výzkum (samozřejmě pokud by nebyl nepřístupný a nezpracovaný, jak uvádí online archivní pomůcka).

Asi nevýraznější výtkou je – vedle absence alespoň přehledové zahraniční produkce v seznamu literatury – použití definice cenzury z České terminologické databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV). Tuto databázi zpracovávají knihovníci, a ne odborníci na danou problematiku a v kvalifikační práci by bylo vhodnější použít skutečně odborný zdroj.

Pokud jde o interpretaci provedené analýzy (a týká se to i některých dalších částí práce), některé formulace jsou značně zjednodušující, ovšem v míře, která je v bakalářské práci ještě v zásadě přípustná. Dále bych spíše nesouhlasil s formulací „[...] dílo *O boží obci* napsané sv. Augustinem, vydané ve dvou svazcích. Jedná se o filozofický text z 5. století, který byl pro komunistický režim relativně nekontroverzní“ (s. 30). Jedná se o text spíše teologický než filozofický a jeho základním myšlenkou je obhajoba křesťanství. Toto české vydání bylo mimochodem významné i tím, že se jednalo o nový a (na rozdíl od předchozího Čelakovského převodu) moderní překlad Julie Novákové. Jak plyne z její předmluvy datované v listopadu 1943, byl (asi i vzhledem ke svému rozsahu) připravován k vydání delší dobu (v tiráži je imprimatur z listopadu 1945). Jinak u produkce nakladatelství z doby kolem roku 1950 postrádám zmínky o počtech vydávaných exemplářů, které u mladší produkce nechybí. Přitom údaje o nákladech je možné najít v samotných knihách (např. překlad Augustinova spisu vyšel podle tiráže v nákladu 2000 výtisků). Studentka se také nevěnuje distribuci děl – do jaké míry byla dostupná v běžných knihkupectvích (u beletrie a odborné literatury lze dostupnost předpokládat, u účelových publikací určených pro lidovou stranu spíše ne).

Podle automatické kontroly v SISu práce nevykazuje znaky plagiátu (tedy neobsahuje pasáže, které by byly shodné s jinými pracemi, resp. detekované shody je možné vysvětlit např. citováním stejných delších titulů knih apod.).

3. Otázky či tematické okruhy k obhajobě

Pokuste se definovat cenzuru pro období, kterému se věnuje vaše práce, na základě rešerše v zahraniční odborné literatuře. Zmiňte různé diskursy a věnujte se i problému autocenzury.

4. Závěrečné zhodnocení

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou **velmi dobře**.

V Praze dne 15. 8. 2024

doc. Mgr. Jindřich Marek, Ph.D.

Tabulka k hodnocení práce

Bodový zisk za práci	Hodnocení
83 až 100 bodů	Výborně (1)
66 až 82 bodů	Velmi dobře (2)
50 až 65 bodů	Dobře (3)
49 bodů a méně	Neprospěl/a, nedoporučeno k obhajobě